נז א ב מיי׳ פ״א מהל׳ נרכות הלכה י סמג עשין

. כו טור ש"ע א"ח סי' הסו

במ:

ל) שבת קיז: קלא:,ב) [פסחים סט. בילה

יו:) סוכה מב: מגילה ד:.

יו.] ס"א, ד) [ל"ל לפניה], ב) ס"א, ד) [ל"ל לפניה], ב) נ"א דלהנאמן, ו) [אולי

ל"ל לא מעשה כל מלאכה

שמות כן, 1) [ועי תוס׳

שבת קיו: ד"ה והתנאן,

ק) וועי מוס׳ שבת ג: ד״ה

התירו וכו׳ ועי׳ בערוך ערך

תורה אור השלם

ו. דבר אל בני ישראל

ז. וַבֵּוּ אֶלּל בְּבֵּי יִשְּׁן אֵלּל לֵאמֹר בַּחֹנֶדשׁ הַשְּׁבִּיעִי בְּאֶחֶד לַחֹנֶדשׁ יִהְיֶה לְכֶם

שַּבְּתוֹן זִכְרוֹן הְּרוּעָה מִקְרָא קֹדֶשׁ:

2. וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִּיעִי בָּאָחָד לַחֹדֶשׁ מִקְּרָא קָדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם בָּּל מְלֶאכָת עֲבֹדָה לא

תְצֵשׁוּ יוֹם תְּרוּצָה יִהְיֶה

ויקרא כג כד

ברבת הדחם. דמנה וברכת היין דקידוש מבעיא ליה דוקא ברכם הלחם. של אכילת מנה שמברכין די (לפני) המוציא: וברכם מהו כיון ס דלא הנאותן הן:

הדרן עלך ראוהו בית דין

ולא בגבולים כדפירש

ההילו טפי בשופר מבלולב שתיקן רבן

יוחנן בן זכאי שיהו תוקעין בכל מקום

שיש ב"ד אבל לולב לא אשתרי

כדמשמע התם דמוקי לה ההיא

דמוליכין לולביהן בזמן בית המקדש

ובגבולין משמע דבומן שחין בית

המקדש קיים לא הותר בשום מהום

וי"ל דשופר שהוא להעלות זכרוניהם

של ישראל לאביהן שבשמים לא רצו

לבטל לגמרי וכיון דתקון בחד ב"ד

תקון בכל מקום שיש ב"ד אע"פ

שבומן הבית לא היה אלא במקדש

דוקא ועוד י"ל דבדין הוא דלולב יהיה

דוחה בגבולין יותר משופר שברחש

השנה לא היה ידוע קביעות החדש

אלא בירושלים אבל יום ראשון דלולב

היה ידוע בגבולין:

דא לאו מלאכה היא ראיצמריך

לא אינטריך קרא דהא י מכל מלאכה

לא מעשו נפקא ומשום דלאו מלאכה

היא אינטריך קרא ונראה לי דאי

לאו מלאכה היא הא פשיטא דליכא

למיסרה אבל אי מלאכה היא אינטריך

קרא סלקא דעתך אמינא תשתרי

משום דכתיב יום תרועה יהיה לכם

ואפילו בשבת ולהכי אינטריך קרא

למיסרה ויום תרועה מוקי לה בחול:

בל מלאכת עבודה לא תעשו.

0 כל מלאכה לא תעשו דאף ביום שבת

לא איתסר אע"ג דלא כחיב ביה עבודה": רדיית הפת. פירש

רבינו חננאל רדייה דהכא לאחר

אפייה ושרי לכתחילה ורדייה דריש מסכת שבת (דף ג:) דהתירו לו לרדות קודם שיבא לידי אפייה

דחיסור סקילה או לא התירו דמשמע

דאסור מדרבנן ברודה הפת בעוד

שהיא עיסה דהוא כעין לש שמרככו כשרודהו בידו ובחנם דחק דהך דהכא

בי"ט כתיב והוה מלי לאתויי

בו'. קשיא אדרבה אי מלאכה

סעיף כ וסי׳ רעג סעיף וסימן תפד סעיף א: בח ג מוש"ע שם סיי קסו אבל לא במדינה. לא בירושלים בון ג טום ע טט טי קטן קעיף יט: נמ ד טוש"ע שס סי בח ד טוס"ע שם טיק גר.

תרלב סעיף ג:

א ה מיי פ"ב מהלכות
אופר הלכה ו סמג עשין
מה טור ש"ע א"ח סימן בקונטרם והא דקתני כל עיר שרואה ושומעת תוקעין בה היינו לחחר חורבן שתיקן רבן יוחנן בן זכאי וא"ת ומ"ש מלולב שהיה ניטל אפילו בגבולין בזמן שבהמ"ק קיים כדמשמע בלולב (הגזול) [וערבה] (סוכה ד' מג. ושם) שהיו מוליכין לולביהן לבהכ"נ וי"ל דשאני לולב שאינו אלא טלטול בעלמא הואיל ואשתרי במקדש לא החמירו במדינה אבל תקיעת שופר מעשה חכמה ומיהו השיא דלאחר חורבו הבית

נוט פור שיע חיים פיתן תקפח מעיף ה: ב ו ז מיי שם הלכה ח והלכה ט: ח [טוש"ע א"ח סימן תקפב מעיף ז]: ט מיי׳ פכ״ב מהלכות שבת הלכה א:

י מיי' פ"ב מהלכות שופר הלכה ו:

רבינו חננאל

בעי רחבא ברכת הלחם של מצה שצריך לברך המוציא ועל אכילת מצה, וברכת היין של קדוש היום שצריך לברך ברכת היין וברכת קדוש היום . מהו, מי אמרינן כיון דחובה היא מפיק או דלמא ברכה לאו חובה היא. ופשטי׳ לה מיהא דאמר רב אשי כי הוינז ראמו דב אשי כי וודגן בי רב פפי הוה מקדש לן, וכי הוו אתו אריסיה . מדברא הוה מקדש להו, שמעינן מינה שאע״פ שיצא מוציא וה״ה לברכת שיצא מוציא וה״ה לברכת הלחם של מצה. ת״ר לא יפרוס אדם פרוסה לאורחין אא״כ אוכל עמהן אבל פורס לבניו ולבני אבל פורס לבניו ולבני ביתו כדי לחנכן במצות. בהלל ובמגילה אע״פ שיצא מוציא פשוטה היא.

הדרן עלך ראוהו בית דין יום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת במקדש היו תוקעין אבל לא במדינה משחרב בית לא במוימה משחוב בית המקדש התקין רבן יוחנן בן זכאי כולי. אוקמה י רבא דמדאורייתא אפילו בגבולין שרי למתקע ביום . טוב של ראש השנה שחל להיות כשבת, [מ]דהא דתנא דבי ר' ישמעאל כל מלאכת עבודה לא תעשו, יצא תקיעת שופר ואינה מלאכה, ומפני מה אסורה גזירה שמא מה אסורה גזירה שמא יטלנה מי שאינו בקי וילך אצל בקי ללמוד ויעביר השופר ארבע אמות לרשות הרבים. והיינו טעמא דלולב והיינו טעמא דמגילה. תנו רבנן השנה להיות בשבת, אמר רבן יוחנן בן זכיי לבני בן יווכן בן יכ יבנ בתירה נתקע, אמרו ליה נדין, אמר להו נתקע ואחר כך נדין. לאחר שתקעו אמרו לו נדין, אמר להו כבר נשמעה קרן ביבנה ואיז משיביז אחר מעשה. מתני'. אמרו לו אחד יבנה ואחד כל מקום שיש בו בית דין. גם התנא קמא כך אמר התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהו תוקעין בכל מקום שיש

בינייהו בי דינא דאקראי.

ברכת הלחם של מצה וברכת היין של קידוש היום מהו כיון דחובה הוא מפיק או דלמא ברכה לאו חובה היא ת"ש אדאמר רב אשי כי הויגן בי רב פפי הוה הוה מקדש להו ת"ר ילא יפרום אדם פי שיצא מוציא:

הדרן עלך ראוהו בית דין

יום מוב ישל ר"ה שחל להיות בשבת במקדש היו תוקעין אבל לא במדינה משחרב בהמ"ק התקין רבן יוחגן בן זכאי ישיהו תוקעין בכל מקום שיש בו ב"ר אמר רבי אלעזר לא התקין רבן יוחגן בן זכאי אלא ביבנה בלבד אמרו לו אחד יבנה ואחד כל מקום שיש בו בית דין ועוד זאת היתה ירושלים יתירה על יבנה ישכל עיר שהיא רואה ושומעת וקרובה ויכולה לבוא תוקעין וביבנה לא היו תוקעין אלא בב"ד בלבד: גמ' מנה"מ אמר רבי לוי בר לחמא אמר רבי חמא בר חנינא כתוב אחד אומר שבתון זכרון תרועה וכתוב אחד אומר יום תרועה יהיה לכם לא קשיא כאן "ביו"טַ שחל להיות בשבת כאן ביום מוב שחל להיות בחול אמר רבא אי מדאורייתא היא במקדש היכי תקעינן ועוד 🐵 הא לאו מלאכה היא דאצמריך קרא למעומי דתנא דבי שמואל כל מלאכת עבודה לא תעשו יצתה הפת שופר מורדיית הפת שהיא חכמה ואינה מלאכה אלא אמר רבא מדאורייתא מישרא שרי ורבנן הוא דגזור ביה כדרבה דאמר רבה הכל חייבין בתקיעת שופר ואין הכל בקיאין בתקיעת שופר גזירה שמא ישלנו בידו וילך אצל הבקי ללמוְד ויעבירנו ד' אמות ברה"ר והיינו מעמא דלולב

מקדש לן וכי הוה אתי אריסיה מדברא פרוסה לאורחין אלא אם כן אוכל עמהם יאבל פורם הוא לבניו ולבני ביתו כדי לחנכן במצות ובהלל דובמגילה אף על

ולא יברכו: הדרן עלך ראוהו בית דין

איהו אי אפשר דלא יהיב ליה לחד

מינייהו למטעם ובעי ברכה מאי:

כיון דחובה היא. אכילת מלה חובה

עליו וכן קידוש היום חובה עליו ואי

אפשר שלא בהנאה והנאה אי אפשר

בלא ברכה נמצאת המצוה תלויה

בברכת הנאה ומפיק: או דלמא.

ברכת ההנאה לאו חובה למצוה אתיא

שאף בכל ההניות היא נוהגת: לא

יפרום. ברכת המוליא כדאמרינן לעיל

שאינה חובה עליהם לא יאכלו

היין. שמברכין לפני קידוש: מהו. על אכילת מלה ומקדש ישראל

לא תיבעי לך דחובה נינהו ומפיק אלא ברכת המוליא וברכת היין

מיבעיה לן שאין באות אלה לפי שהמברך לריך שיטעום ואי אפשר ליהנות בלה ברכה אי נמי לה טעים

יום טוב של רחש השנה שחל להיות בשבת במקדש היו חוקעין.

בגמרא מפרש לה: אבל לא במדינה. לא בירושלים ולא בגבולין: אלא ביבנה. שהיתה שם סנהדרי גדולה בימיו וכן בכל מקום שגלתה סנהדרין אבל לא בבית דין של עשרים ושלשה: ועוד ואת היתה ירושלים. בעודה בבנינה יתירה בתקיעת שבת על יבנה: שכל עיר שרוחה. חת ירושלים: ושומעת ויכולה לבח כו'. מפרש בגמרח [ל.] מאי תנא דקאמר ועוד: גבו' וכרון מרועה. ולא תרועה ממש אלא מקראות של תרועה יאמרו: מלאכה היא. בתמיה: גוירה שמא יטלנו וכו'. ובמקדש לא גזור דאין איסור שבות דרבנן במקדש: (נ)והיו כל הערים. שסביבות יבנה: מחלנסים. לשם לשמוע תקיעה משלוחי בית דין לפי שהיו רגילין כן בירושלים: בני במירה. גדולי הדור היו: נדון. אם יש לגזור אף במקום בית דין שמא יטלנו: ואין משיבין לאחר מעשה. גנאי הוא שנוליא לעז טועים על עלמינו: בית דיו דחקרחי. לתנא קמא תקעינן ותנא דאמרו לו סבר אחד יבנה ואחד כל מקום שיש בו בית דין קבוע דומיא דיבנה:

והיינו מעמא דמגילה: משחרב בהמ"ק התקין רבי יוחנן בן זכאי כו': תנו רבנן פעם אחת חל ראש השנה להיות בשבת וֹּןוֹהיו כל הערים מתכנסין] אמר להם רבן יוחנן בן זכאי לבני בתירה נתקע אמרו לו גדון אמר להם נתקע ואחר כך נדון לאחר שתקעו אמרו לו נדון אמר להם כבר נשמעה קרן ביבנה ואין משיבין לאחר מעשה: אמר רבי אלעזר לא התקין רבן יוחנן בן זכאי אלא ביבנה בלבד אמרו לו אחד יבנה ואחד כל מקום שיש בו ב"ד: אמרו לו היינו ת"ק איכא בינייהו בי דינא דאקראי: אמרו לו אחד יבנה ואחד כל מקום שיש בו ב"ד: אמר רב הונא

נמי לא שריא אלא מדאורייתא כדמוכח בפרק כל כתבי (שבת דף קיז:) גבי מציל פת מן התנור שמציל מזון שלשה סעודות דקאמר כשהוא רודה לא ירדה במרדה אלא בסכין וכן חקיעת שופר אסור מדרבגן כדמוכת בפ' כסוי הדם (חולין דף פד:) דקאמריגן חקיעת שופר בגבולין תוכיח שספיקה דוחה יו"ט ואין ודאה דוחה שבת ואפילו הכי לא היו אוסרין אי לאו משום דרבה שמא יעבירנום): שבא ישלנו ויעבירנו ארבע אמות. הא דלא נקט שמא יוליאנו מרשות היחיד לרשות הרבים פי׳ בקונט׳ בסוכה (דף מג.) משום דלא פסיקא דאם הגביהו על מנת להלניעו ונמלך והוליאו פטור וקשיא דגבי העברת ד' אמות נמי לא מיחייב אלא א"כ הגביהו על מנת להעבירו ד' אמות ונראה דמרשות היחיד לר"ה אית ליה הכירא וליכא למיגזר אבל ברשות הרבים זימנין דלאו אדעתיה ומעביר ארבע אמות: נועיין מוספות מגילה ד: וחוס׳ סוכה מג. וחוספות בילה יח.]: וביבנה

הגהות הב"ח (מ) גם' במקדש (ח) גמ' במקדש היכי מקעינן ועוד (הא לאו) מא"מ ונ"ב בפיי רש"י משמע דלא גרסינן להו אלא ה"ג וווד מושבר אלא ה"ג ועוד מלאכה היא פי׳ בתמיה: (ג) רש"י ד״ה גזירה שמא כו' במקדש הס"ד ואח"כ נ"ל ד"ה בני שמח יעוש אם . מה"ד כבר נשמעה קרן ביבנה שהיו כל הע שקביבות יבנה מתכנקים לשם כו' בירושלים הס"ד ואח"כ מה"ד ואין משיבין:

מוסף רש"י

אלא אם כן אוכל עמהם. שהרי הן יכולין לעשות, אבל פורס הוא ולבני ביתו. לבניו יאע"פ שהוא לא טעם אלא בניו שפיר דמי, ואע"פ שבירך עליה ברכת המוליא ערובין מ:). (ערובין מ:). הדרן עלך ראוהו ב"ד

התקין רבן יוחגן בן זכאי. נימי רגן יוחגן גן זכאי חרג הנית (יבמות נט:). אחד יבנה ואחד כל מקום שיש בו ב״ד. כן דרכי התנאים בכל מקום דההיא דפשיטא ליה תנא להשמיענו שהוא שוה לו הוא שונה אחריו וחובה ב.). הכל חייבין. וממוך שהוא מחוייב בדבר הוא בהול לנאת ידי חובה (מגילה ד:). ויעבירנו ד' אמות ברה"ר. הול הדין דמני למימר ויונים מרה"י לרה"ר, אלא שברוב מקומות וענינים אמרינן יש לחוש להעברת ד"א יאין לחוש להולאה אם היה מונח בכרמלית או בקרפף או בגינה דאין כאן איסור הוצאה דאורייתא ויש כאן איסור העברה ברה"ר או הגביהו על ברה"ר הונחה חם לח עמד לפוש בינחים כדאמרינן במסכת

שבת (סוכה מג.).

כלומר מקום שאין שם סלומר מקום שאין שם חכמים קבועין לבית דין, עכשיו נודמן לחכמי בית דין, ובאו שם עוברי דרך, תנא קמא סבר אין תוקעין, ותנא דאמרו לו סבר תוקעין, דגרסינן בגמרא דהמוכר פירות לחבירו ולא צימחו כל תנא בתרא לטפויי מלתא אתי, לפיכך אמרנו כי התנא דאמרו לו דהוא תנא בתרא אית ליה בי דינא דאקראי. כל מקום שיש בו בית דין. אמר רב הונא